

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

People's Participation in the Community Planing Development of
Hin-lek-fai Subdistrict Administrative Organization,
Hua-Hin District, Prachuapkhilikhan Province.

นาถนา กอบวิยะกรณ*

Natnapa Kobwiyakorn

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 2) ศึกษาปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนในตำบลหินเหล็กไฟ จำนวน 150 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติไคสแควร์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และ 2) ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ได้แก่ อาชีพ สถานภาพ อายุ และระดับการศึกษา และปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดทำแผนชุมชน, การพัฒนา

* พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of public participation in the community development planning of Hin Lek Fai Sub-District Administrative Organization, Hua-Hin District, Prachuap Khiri Khan Province, and 2) the factors in community development planning and public participation in community planning of Hin Lek Fai Sub-District Administrative Organization, Hua-Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. The samples were 150 household representatives in Hin Lek Fai Sub-District. The data analysis involved descriptive statistics, i.e., percentage and mean, and inferential statistics, i.e., a chi-square test and a multiple regression analysis.

The findings were as follows: 1) the level of public participation in making the community development plan on the whole was in the high level, and 2) the characteristics of the samples correlating with public participation in the community development planning of Hin Lek Fai Sub-District Administrative Organization were: occupation, status, age and education. The factors in community development planning had a causal relationship with public participation in community development planning of Hin Lek Fai Sub-District Administrative Organization, at a statistical significance level of .001.

Keywords: Public participation, Community development planning, Development

บทนำ

การวางแผน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านมานานโดยเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาชุมชนที่กรมการพัฒนาชุมชนได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ให้มีแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กพม.) ช่วยกันจัดทำวางแผนพัฒนาหมู่บ้านแบบมีส่วนร่วม (AIC) ปี 2554 กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมให้ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนตำบล (ศอช.ต.) ซึ่งเป็นเครือข่ายภาคประชาชนที่อยู่ในระดับตำบลมีภารกิจในการบูรณาการแผนชุมชน ได้เข้ามามีบทบาทรับผิดชอบในการบูรณาการแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ทุกหมู่บ้านในชุมชน ให้เป็นแผนชุมชนบูรณาการระดับตำบล เพื่อใช้ในการปรับปรุงเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนนำไปพิจารณาเป็นข้อบังคับงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป นอกจากนี้ยังส่งต่อให้อำเภอใช้ในการบูรณาการแผนระดับอำเภอ เป็นแผนพัฒนาอำเภอและส่งต่อให้จังหวัดใช้ในการบูรณาการแผนระดับจังหวัด เป็นแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อใช้พิจารณาจัดทำคำของบประมาณต่อไปอีกด้วย (สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2555, หน้า 4-5)

องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรหนึ่งที่ตระหนักในการพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน เพื่อให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนและท้องถิ่นของตนเองให้มีคุณภาพ แต่คนในชุมชนมีหลายหมู่บ้านที่ประชาชนขาดการเข้าร่วมกระบวนการการจัดทำแผนชุมชนไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน ละเลยไม่สนใจไม่ให้ความสำคัญต่อกระบวนการวางแผนชุมชน มีเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน ตลอดจนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กำหนดวางแผนให้ชุมชนเท่านั้น

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะพนักงานส่วนตำบลหินเหล็กไฟ เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงมีความสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนและปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และพัฒนาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจ (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคนอื่นๆ 2552, หน้า 216) 2) วิทยาการกระบวนการ 3) การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) 4) การสื่อสาร และ 5) การจัดเวทีประชาคม (คู่มือแนวทางการบูรณาการแผนชุมชน สำนักงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2553) และศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980, p.213-218) ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนในตำบลหินเหล็กไฟ จำนวน 16 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 8,512 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของ Samuel B. Green (1991), อ้างถึงใน ญัฐพล ชันธไชย (2557, หน้า 17-31) จำนวน 150 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการความน่าจะเป็น (Probability Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของตัวแทนครัวเรือนในตำบลหินเหล็กไฟ จำนวน 16 หมู่บ้าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 ชุด และผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ลำดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ทุกข้อเรียงลำดับดังนี้ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาชุมชน ร่วมตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ร่วมศึกษาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชน ร่วมในการกำหนดแนวทางหรือวิธีการพัฒนาชุมชนเพื่อขจัดปัญหาหรือแก้ไข และร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ ในการพัฒนาชุมชน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางนโยบายพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เคยเข้าร่วมในการทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนชุมชน และเคยร่วมเสนอปัญหาในการปฏิบัติตามแผนชุมชน ลำดับสุดท้าย

มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง คือ ร่วมเป็นคณะทำงานสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดทำแผนชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่วางไว้

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกข้อเรียงลำดับดังนี้ ร่วมรับการส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนให้เกิดการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ร่วมรับประโยชน์ด้านโครงสร้างพื้นฐานจากการนำโครงการ/กิจกรรมที่ได้จัดทำแผนชุมชน มีส่วนร่วมภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการทำแผนชุมชน ร่วมรับการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้จากการจัดทำแผนชุมชน และได้รับการพัฒนาตนเองจากการร่วมจัดทำแผนชุมชน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางทุกข้อเรียงลำดับดังนี้ ร่วมในการตรวจสอบติดตามการดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้เป็นไปตามแผนพัฒนาชุมชน ร่วมในการตรวจสอบความพึงพอใจของประชาชนต่อการทำแผนพัฒนาชุมชน ร่วมในการแก้ไขปัญหาจากผลการติดตามและประเมินผลงานที่เกิดขึ้น ร่วมในการประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนั้นในแต่ละขั้นตอนจนจบ และร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาชุมชน

2. ลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ อาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 สถานภาพ และอายุ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณาารายด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ อาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และรายได้หลักต่อเดือน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ อายุและสถานภาพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ สถานภาพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และอายุ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ความรู้ความเข้าใจ การจัดเวทีประชาคม วิเคราะห์กระบวนการ การสื่อสาร และการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวิทยาการกระบวนการ ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน ด้านการสื่อสาร และด้านการจัดเวทีประชาคม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 แยกรายด้านดังนี้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน ในภาพรวม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

3.2 ด้านวิทยากรกระบวนการ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน ในภาพรวม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า วิทยากรกระบวนการ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3.3 ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน ในภาพรวม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

3.4 ด้านการสื่อสาร พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน ในภาพรวม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การสื่อสาร มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

3.5 ด้านการจัดเวทีประชาคม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน ในภาพรวม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดเวทีประชาคม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งที่ประชาชนร่วมระดมความคิดวิเคราะห์ชุมชน นำข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน มาร่วมกันกำหนดทางแนวทางในการพัฒนาชุมชนตั้งแต่ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล โดยการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาและวางนโยบายพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980, p. 213-218) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปในขั้นตอนการตัดสินใจไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจได้เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติการด้วยการตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ และการประเมินผลในกิจกรรมการพัฒนาด้วย โดยที่ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้น และยังส่งผลสะท้อนกลับจากการประเมินผล และการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรจิต ขานพิมาย (2551, หน้า ก-ข) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ประจำปี 2551 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ใน

ระดับปานกลาง 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วม ในระดับมาก และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2. ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน โดยรวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ได้แก่ อาชีพ ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ได้แก่ สถานภาพ และอายุ และความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษา แสดงให้เห็นว่าลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Koufman (1949, p. 7) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา ดวงเพชร (2558, หน้า 99-100) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านรายได้ ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสถานภาพทางสังคม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอบ้านแหลม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดเวทีประชาคม ด้านวิทยากรกระบวนการ ด้านการสื่อสาร และด้านการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนเข้ามามีส่วนในการจัดทำแผนชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชน ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาโดยเจ้าหน้าที่ มีการแนะนำอธิบายให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนชุมชน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนถกเถียงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลการจัดทำแผนชุมชน การประชุมประชาคมมีการส่งเสริมสนับสนุนแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมในแผนชุมชนนำไปสู่การปฏิบัติและชุมชนได้รับโอกาสในการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ เป็นต้น เพื่อทำแผนพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปารีชาติ วลัยเสถียร และคนอื่นๆ (2552, หน้า 216) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน คือ ปัจจัยด้านประชาชน โดยประชาชนในชุมชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการทำงานพัฒนา เป็นฝ่ายตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรม และรับผลประโยชน์ เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมหรือเป็นผู้นำท้องถิ่น มีการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่น ได้รับการฝึกอบรม การศึกษาดูงานและรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปรานี สุวรรณ (2559, หน้า 116-117) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับ ดังนี้ ความสำคัญของแผน ความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสาร ผู้นำชุมชน และการเมืองท้องถิ่น ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวิทยาการกระบวนการ ด้านวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) ด้านการสื่อสาร และด้านการจัดเวทีประชาคม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ปาริชาติ วลัยเสถียร และคนอื่นๆ (2552, หน้า 216) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา ปัจจัยด้านประชาชน โดยประชาชนในชุมชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการทำแผนพัฒนา เป็นฝ่ายตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรม และรับผลประโยชน์ เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมหรือเป็นผู้นำท้องถิ่น มีการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่น ได้รับการฝึกอบรม การศึกษาดูงานและรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง และแนวคิดของสำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2553) การบูรณาการแผนชุมชน ได้กล่าวถึง การวิเคราะห์ชุมชนด้วยเทคนิค SWOT ประชาคม วิทยาการกระบวนการ และเทคนิคการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปรานี สุวรรณ (2559, หน้า 116-117) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านผู้นำชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองฤทธิ์ นิลสุข (2559, หน้า 104-107) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ตำบลดอนยาง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ วิทยาการกระบวนการ ผู้นำชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน การเปิดเวทีประชาพิจารณ์ และการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ในพื้นที่ตำบลดอนยาง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดเวทีประชาคม ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านวิทยาการกระบวนการ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนถกแถลงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลการจัดทำแผนชุมชนมีการกำหนดข้อตกลงร่วมกันของประชาชนในการประชุม มีการช่วยกันระดมความคิดเห็น และวิเคราะห์เพื่อนำสู่การพัฒนาชุมชนในอนาคต เนื่องจากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชน และเจ้าหน้าที่สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองมีความสนุกสนานในการแสดงความคิดเห็นกระตุ้นให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980, p. 213-218) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปในขั้นตอนการตัดสินใจไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจได้เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติการด้วยการตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ และการประเมินผลในกิจกรรมการพัฒนาด้วย โดยที่ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้น และยังส่งผลสะท้อนกลับจากการประเมินผล และการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปรานี สุวรรณ (2559, หน้า 116-117) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านผู้นำชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) ด้านการสื่อสาร ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดเวทีประชาคม และด้านวิทยากรกระบวนการ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 แสดงให้เห็นว่าชุมชนได้รับผลกระทบจากรัฐไม่เห็นความสำคัญจึงเกิดอุปสรรคต่อการส่งเสริมและพัฒนา มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนกลั่นกรองและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลการจัดทำแผนชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชน มีการกำหนดข้อตกลงร่วมกันของประชาชนในการประชุม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980, p.213-218) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปในขั้นตอนการตัดสินใจไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจได้เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติการด้วย การตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ และการประเมินผล ในกิจกรรมการพัฒนาด้วย โดยที่ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้น และยังส่งผลสะท้อนกลับจากการประเมินผล และการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปราณี สุวรรณ (2559, หน้า 116-117) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านผู้นำชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 สอดคล้องกับงานวิจัยของเริงฤทธิ์ นิลสุข (2559, หน้า 104-107) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ตำบลดอนยาง อำเภอมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ วิทยากรกระบวนการ ผู้นำชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน การเปิดเวทีประชาพิจารณ์ และการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ในพื้นที่ตำบลดอนยาง อำเภอมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) ด้านการสื่อสาร ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดเวทีประชาคม และด้านวิทยากรกระบวนการ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 แสดงให้เห็นว่ามีการช่วยระดมความคิด วิเคราะห์ จุดด้อยปัญหาข้อจำกัดที่มีอยู่ภายในชุมชนที่ควรได้รับการแก้ไขช่วยเหลือ เพื่อให้การพัฒนา เจ้าหน้าที่ที่มีการประชาสัมพันธ์ การจัดทำแผนชุมชน มีการจัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชนการจัดทำแผนชุมชนเกิดจากความต้องการของประชาชนในชุมชน ในการประชุมประชาคมมีการส่งเสริมสนับสนุนแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมในแผนชุมชนนำไปสู่การปฏิบัติ มีการกำหนดข้อตกลงร่วมกันของประชาชนในการประชุม และเป็นเวทีของการพูดคุยการแก้ไขปัญหในชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980, p. 213-218) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปในขั้นตอนการตัดสินใจไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจได้เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติการด้วย การตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ และการประเมินผล ในกิจกรรมการพัฒนาด้วย โดยที่ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้น และยังส่งผลสะท้อนกลับจากการประเมินผล และการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปราณี สุวรรณ (2559, หน้า 116-117) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านผู้นำชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เริงฤทธิ์ นิลสุข (2559, หน้า 104-107) ศึกษาเรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ตำบลดอนยาง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ วิทยากรกระบวนการ ผู้นำชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน การเปิดเวทีประชาพิจารณ์ และการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่ตำบลดอนยาง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการจัดเวทีประชาคม ด้านการสื่อสาร และด้านวิทยากรกระบวนการ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 แสดงให้เห็นว่ามีการช่วยระดมความคิด วิเคราะห์ จุดด้อยปัญหาข้อจำกัดที่มีอยู่ภายในชุมชนที่ควรได้รับการแก้ไขช่วยเหลือ มีการช่วยกันระดมความคิดเห็น และวิเคราะห์เพื่อนำสู่การพัฒนาชุมชนในอนาคต มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชน การจัดทำแผนชุมชนเกิดจากความต้องการของประชาชนในชุมชน เจ้าหน้าที่ที่มีการแนะนำ อธิบายให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนชุมชนเจ้าหน้าที่ประสานความเข้าใจให้กับคนในชุมชนเพื่อยุติปัญหาเมื่อเกิดความเห็นไม่ตรงกันเจ้าหน้าที่พูดคุ้ยด้วยคำพูดที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย และน้ำเสียงที่นุ่มนวล เป็นเวทีของการพูดคุ้ย การแก้ไขปัญหาในชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980, p. 213-218) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปในขั้นตอนการตัดสินใจไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจได้เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติการด้วย การตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ และการประเมินผล ในกิจกรรมการพัฒนาด้วย โดยที่ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้น และยังส่งผลสะท้อนกลับจากการประเมินผล และการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรจิต ขานพิมาย (2551, หน้า ก-ข) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ประจำปี 2551 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในระดับมาก และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมพบว่าประชาชนยังมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน โดยเน้นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชน เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายทิศทางการพัฒนา
2. ควรรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชน
3. ควรอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการทำแผนชุมชน ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การจัดทำแผนชุมชนควรให้ประชาชนศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนเอง โดยให้ร่วมคิด วิเคราะห์ ข้อมูลของชุมชน เพื่อนำมากำหนดในแผน และนำไปสู่การพัฒนาตามความต้องการของประชาชนต่อไป
2. ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะการจัดทำแผนพับประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์เสียงตามสายขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อประชาชนจะได้รับทราบถึงการเข้าร่วมในการจัดทำแผนชุมชนและมีความเข้าใจในกระบวนการจัดทำแผนชุมชนมากยิ่งขึ้น
3. ควรจัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำแผนชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน ของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดอธิบาย หรือแนะนำให้กับลูกบ้านได้ และให้เกิดการพัฒนาชุมชนได้อย่างตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง
4. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดแผนงาน กิจกรรม โครงการ เพื่อพัฒนาชุมชนเอง
5. ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการให้ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบและศึกษาการมีส่วนร่วมในภาพรวม
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการวิจัยคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพล ชันช้อย. (2557). บทวิจารณ์บทความ Green. S. B. (1991). How many subjects does it take to do a regression analysis? *Multivariate Behavioral Research*, 26, 499-510. **วารสารเกษมบัณฑิต, (15), 17 - 31.**
- ปัทมา ดวงเพชร. (2558). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี.** ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคนอื่นๆ. (2552). **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.** กรุงเทพฯ: โครงสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข. (สรส.)
- เริงฤทธิ์ นิลสุข. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ตำบลดอนยาง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- สุปราณี สุวรรณ. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. (2553). **คู่มือแนวทาง 3 การบูรณาการชุมชนแผนชุมชน.** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2555). **กระบวนการบูรณาการขับเคลื่อนแผนชุมชน.** กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- อมรจิต ขานพิมาย. (2551). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี.** ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). **Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity.** New York: World Developments.
- Koufman , H. F. (1949). **Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities.** (n.p.): Agricultural Experiment Station Bulletins. March.